

מסורת הש"ס

(א) [דמסוכר גרי העיר
עיר ספר] (ב) [דך גי
אלס נשען ידו על פדחמו.
ערוך ערך פג] (ג) [למלא]
(ד) [למלא] (ה) ע"ז י: ע"ש
[ונחמס] (ס) (ז) [למלא]
(ח) [למלא] (ט) ע"ז כ"ב
גמ"ס (י) אבות פ"ה
מ"ב (י) גמ"ס טו: מ"ס
ד"א פ"ה (י) ב"ק כ"ג
ב"מ קו: (י) [למלא] (י)
(י) [ב"ב טו: י] (י) פ"ה א"ס
למלא לנחל דבר אסור
לומר שמהלך נחל לזון
דן חמור ד"ר שאל נחל
גדול ועשה כחוראמו. ערוך
ערוך מנח. (י) [ב"ב כ"ג]
(י) ע"ז: הוה להבא לו,
(י) [שמות כח] (י) [שמי
מט] (י) [שמות כח]
(י) ס"א משום דנקט לשאל
הימלא נחלן נקט לשאל
דמיקא. ח"מ, (י) [שמי
ח"מ] שם ק"ק ד"ה ורבי
ומס' ב"ב ק"ק ד"ה ומס'
ומס' כסות נח. ד"ה
ח"מ]

תורה אור השלם

1. קול יי על הקנים אל
הכבוד הרעים יי על מים
רבים: קול יי בבח קול יי
בדבר: קול יי שבר
ארום וישר יי את ארץ
הלבנון וירקדם במו
עגל לבנון וירקן במו יי
ראמים: קול יי חבב
לחבות אש: קול יי חזיל
מדבר חזיל יי מדבר
קדש: קול יי חזיל
אילות ויחשף יערות
ובהכלו כלו אומר
בבד: הלהים טו ג-ט
2. הלא אהה שבת בעדו
ובעד ובעד כל
אשר לו מקבים מעשה
ידי ברכת ומקבים פרץ
בארץ: ארוב א י

הגהות הב"ח

(א) גמ' מהלך יורה אמר רב
ספא:

מוסף רש"י

אידהר משברירי. למש
הוא ותממש ויחלן משם
השד כלשר הוא שומע
מעט מיעוט אות אחר
אות עד יי, וכן הוא
הלשם להכניסו משם.
מיריס (גמ' ש"ס יב).
תרגומו שגבירי. ח"מ
עשה שבת חול ואל
תצטרך לבריות. לא
יעיל על חמור כבוד
שבתו (שבת ק"ח). הוי
עז כנמר וגר. כסמון
להלך ד"ר דקלמה נכנס
שבת חול מנחם לה.
ומה לאוריין לן דלא אמר
י"ע אלא בני שהשעה
דוקות לן ביותה, אלא
נחל אדם לזון עמנו
כנמר ונשאר לעשות לזון
אזוי ששומע לכבוד שבתו
וימס טובים (ד"ה אבות
פ"ה מ"ב, ו"ע ד"ה אר"ח
י"י רמב"ם ב"ב י"א)

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק"ב.

דמסוכר. מקין דס מן הכתפיים. לשון סיכורי: ידא אלוסיא. שרגיל להניח ידו אלל נחיריו על שפתיו: דרגא לפחדא. דרך הוא להביא לו פחד רוח רעה: לול שפן אניגרון אנירדפי. לחס הוא: זי צלעי ושמיני. הנה סביבותי אנשים כחוסים ושמיני: ונימא ליה לחינא מילא: הוי עו. המחזק במלואו יותר משכילות צידך: אל פשז בגוזה של עיר ופסנה. מקום שזני העיר עוזרים ושזין שמא כשהן עוזרים ושזין *ויצטלון ויפסיקון ממשתתך: ואל סדור צעיר שראשיה סלמידי חממים. דטרוד גרסיה ולא צמילי לציבורא: לא למיזון מיניה ולא לזבוי

ליה. דליידי דעדיף מוליה נלח וחי ליה להאי: אמר ליה ר"ש בן יוחי ומי נסכנה. והלא העגל בסכנה ומה לך בך: אס נקשם ליחנק. לומר דבר שיהיה נשמע לבריות ויקבלו ממך: היסלה צאלין גדול אמור בשם אדם גדול: נחדפא. כשהמיוק למד נחדש כשהוא מתחיל ללמוד: שאלין

רשב"ם

דמסוכר. מקין דס מן הכתפיים: ידא אלוסיא. שרגיל להניח ידו על שפתו אלל נחיריו: דרגא לפחדא. כולם ודרך הוא לעלות עליו: פחד רוח רעה: אפוסא. מלח: צללי רציעות. בלא נר: לול שפן אניגרון. לחס הוא: זי צלעי ושמיני. הנה סביבותי אנשים כחוסים ושמיני: נחיריו וקחו לם והניחו: צבירי. סגורים (גמ' ש"ס י"ט) מתרגמין כן: לימא ליה לחינא מילא בכסי חיורי. ממונה על כוסות של חרס: הוי עו נמנה. המחזק במלואו יותר משכילות צידך: ר' יהושע בן קרחה הוא בן ר"ע שרבי עקיבא קרח היה כדאמר' צמכתי [צכורות] (דף נח). כל חממי ישראל דומין לפני קלפת השום חוץ מן הקרח הזה: אל פשז בגוזה של עיר ופסנה. מקום שזני העיר עוזרים ושזין ויצטלון ויפסיקון ממשתתך: ואל סדור צעיר שראשיה סלמידי חממים. דטרוד גרסיה ולא טרוד צמילי לציבורא: ולא סכנס צניסך פתאום. אלא השמע את קולך לם קודם בואך דילמא עבדי מילתא דלניעומא. [צדיקא רבא] (פ"ה) ר' יוחנן כי הוה עייל לביטא מנענע משום שגאמר' ושמע קולו צבואו אל הקודש: ואל חמנע מנעלים מרגליך. שגאלי הדבר לתלמיד חכם שילך יחף כדאמרין התם (שבת דף ק"ט).

ימכור אדם כל מה שיש לו ויחם מנעלים לרגליו: אשכס ואכול כו'. מקראי נפקא לן בצבא קמא (דף כ"ג): לא ירעבו ולא ימלאו ולא יכס שרץ ושמש' אי נמי מדכתיב' וצדק את לחמן ואת מימין והדר והסירותי מחלה מקרבך: לא למיזון מיניה ולא לזבוי ליה. דליידי דהעדיף מוליה נלח וחי ליה להאי: נכסיה חסו צבים האסורין. כדליתא בצרכות (דף ס"א): איני מלמדך. שלפי שהיה עסוק בתורה נתפש כדאמרין בצרכות (ש"ס): אמר לו רבי שמעון בן יוחי ומי נסכנה ומה לך בך: ואס נקשם ליחנק היסלה צאלין גדול. לומר דבר שישמע לבריות ויקבלו ממך. משום: נחדפא. כשהמיוק מתחיל ללמוד וימס אדם עם אשתו וימס עיניו צלשה אחרת ויהיו צניו קרובין לממזרין הנקראין צני גרושה הלז צמכתי נדרים (דף כ'): ותינא לא ישמש אדם עם אשתו וימס עיניו צלשה אחרת ויהיו צניו קרובין לממזרין הנקראין צני גרושה הלז צמכתי נדרים (דף כ'): ותינא לא ישמש אדם עם אשתו וימס עיניו צלשה אחרת ויהיו צניו קרובין לממזרין הנקראין צני גרושה הלז צמכתי נדרים (דף כ'):

צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו. פירש רש"ס דהוא ר' יהושע בן קרחה דר"ע קרח היה כדאמרין [צכורות] (דף נח). שהיה בן עזאי אומר כל חממי ישראל דומין לפני קלפת השום חוץ מן הקרח הזה ואין נראה שיהיה הגמרא קורא אותו בן קרחה דרך גנאי שהרי נעשו הנערים שקראו ללללע עלה קרח (מל"ס ד' כ' ג') וכן עזאי קראו כן דרך צדיותא *:

שבששתא דעל ע"ה. תימיה דרבא גופא אית ליה בלא יחפור (ב"ב דף כ"ג). צשטמא ממילא נפקא ויש לומר דהיינו כשלומד קמי דגרסי ולא דייק שיכול להבין מעצמו כשיגדל אצל כאן דליידי צספר שאינו מוגה סומך על ספרו ואינו יולא מידי טעומו: ולא

לול שפן אניגרון אנירדפין בין כוכבי יתיבא בין בליעי שמיני אזילנא ואי לא אי אכא איניש בהדיה ניתעריה ולימא ליה פלניא בר פלנא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי והדר נישתי * ת"ר ילא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה סכנת שברירי ואי צחי מאי תקנתיה אי אכא איניש בהדיה לימא ליה פלניא בר פלנא צחינא מיא ואי לא * (נימא) איהו לנפשיה פלניא אמרה לי אימי איזדהר משברירי שברירי ברירי יריר יריר צחינא מיא בכסי חיורי: ואפילו מן התמחויו וכו': פשיטא לא נצרכא אלא אפילו לר"ע דאמר * עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הכא משום פרסומי ניסא * (מודי) תנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר מועט בתוך ביתו מאי נינהו * (א) אמר רב פפא כסא דהרסנא * כדתנן * ר' יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים ת"ר שבעה דברים צוה ר"ע את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לביתך * פתאום כ"ש לבית חבירך ואל תמנע מנעלים מרגליך * השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצניח ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות * והוי משתדל עם אדם שהשעה משחקת לו אמר רב פפא לא למיזון מיניה ולא לזבוי ליה אלא למעבד שותפות בהדיה והשתא * דאמר רב שמואל בר יצחק מאי דכתיב * מעשה ידיו ברכת כל הנוטל פרוטה מאיב מתברך אפילו למיזון מיניה ולזבוי ליה שפיר דמי חמשה דברים צוה ר"ע את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק אמר לו ומי בסכנה והלא עגל בסכנה אמר לו * אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול וכשאתה מלמד את בנך למדוהו בספר מוגה מאי היא אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בחדתא * שבששתא כיון דעל על לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה בחיי בעלה דאמר מר גרוש שגשג גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה לפי שאלין

עיר ותשנה, ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים, ואל תכנס לבית פתאום, ואל תמנע מנעלים מרגליך, ואל תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה בחיי בעלה דאמר מר גרוש שגשג גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה לפי שאלין

עיר ותשנה, ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים, ואל תכנס לבית פתאום, ואל תמנע מנעלים מרגליך, ואל תבשל בקדירה שבישל בה חבירך מאי ניהו גרושה בחיי בעלה דאמר מר גרוש שגשג גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה לפי שאלין

עין משפט
נר מצוה

סד א' טו"ש"ע א"ח"ס פ' ד
ספ"ק י"י:
סד ב' טו"ש"ע י"ד ס' ס' קט"ו ספ"ק ו' עיין רמב"ם פ"ב מהל' דולא ושמירת נפש הל' ונכרז אלפס פ"ב דע"ז דף שט. ונחל"ש שס ספ"י יג ו"ע:
ג' מ"י פ"ה מהל' דולא הל' ש"ע ח"מ ס' מ' ספ"י ט' וט"ע י"ד ס' קטו ספ"י כ"ג ס"ן:
סד ד' מ"י פ"ל מהלכות שמי' הל' ז' ופ"י מהלכות תמנות ענינים הל' י' סמג עין ל' טו"ש"ע א"ח"ס סימן רמז טו"ש"ע י"ד סימן רנה ספ"ק א':

גליון הש"ס

גמ' רוח רעה שורה עליהן. עי' מורה חיים שטותם דף ט' ע"ב ד"ה ריב"ל: רש"י ד"ה אל תבשל בקדירה ויפסיק לך. עי' בספר הדורות בספר מנחם א"ח"ס י"ד ק"ה ע"ב:

מוסף תוספות

א. [אין] לנו לקרותו כן כל עשה. וכו' לך נראה לר"ת דלא ר"ע היה אלא איניש אחריה היה ששמו קרחה וקרחה הוא שם אדם כמו קרח. מוס' שנת קט.

רבינו חננאל

דמסוכר. פ"י מקין דס ולא משי ידיה מפחד שבעה יומי. שקל מויהי ולא משי ידיה. מפחד לתלחין יומין. שקל טופריה ולא משי ידיה מפחד יום אחד. דמשי ירשיה ולא משי כרעייה מפחד יום אחד. ולא דיע ממה מפחד. דא אפנא דירכא לפחדא. דא אפנא דירכא לשינתא. אוכלין ומשקין תחת המטה ואפי' מחופין בכלל ברזל רות רעה שורה עליהן. ח"ר לא ישתה אדם בלילי וביעיות ובלילי שבתו. במשך ואי צחי למיא, לימא שבעה קולות קול ה' על המים וכו' וישנה. לא ישתה אדם מן הנהרות בלילה כו'. ואפי' מן התמחויו. ואסיקנא אפילו לר' עקיבא דאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. הכא משום ניסא מחיר שיקח אפילו מן התמחויו. נאנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר' עקיבא עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, עושה אדם דבר מועט בתוך ביתו. כגון כסא דהרסנא, כדתנן הוה עז כנמר קל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים. (ששה) [שבשמה] צוה ר' עקיבא לר' יהושע בנו, אל תשב בגובהה של